

Şirkin Muhaliyeti

Kâinatın iki ilah tarafından idare edilmesi muhâldir. Bu muhâlin bir vechini izaha çalışacağız.

Bu kâinatta her şeyde bir intizam ve birlik müşahade edilmektedir. Bu intizamın konulması iki ilâha havale edildiği takdirde, şu iki hâlden birisinin kabulü gerekecektir: Ya bu iki İlah, kâinattaki intizam hakkında zıt iradelerde bulunmuşlardır. Bu takdirde sözü tutulan ve iradesi tahakkuk eden İlâhtır; diğeri İlâh olamaz. Veya bu nizam istişare ile tahakkuk ettirilmiştir. Bu ise her iki İlâha da cehil isnad etmek demektir.

Böyle olmasa dahi zaten istişare sonunda sözü tutulmayan, hükmü isabetli görülmeyen ilâh olamaz. Cehil ancak mahlûkatın şe'nidir.

Bu meseleye şöyle bir açıdan da bakabiliriz: Kâinatın tedbirinde hüküm ferma olan bu ulûhiyetin lâzımı bulunan nihayetsiz kudrete kim sahip ise, bu kâinatın Hâlikı da O'dur.

Binaenaleyh iki ilâhın tasavvur edilmesi hâlinde, her ikisinin de kudretleri mahdut olacaktır. Birinin kudreti bir noktaya kadar, diğerrinin kudreti ise o noktadan sonraya nüfuz edebilecektir. Kudrete nihayet verildiği takdirde, nihayet verilen noktadan sonrası için, kudret sahibi âciz demektir. *Âciz olan, İlâh olamaz.*

Diğerr taraftan, sonu olan bir kudretin mutlaka evveli de vardır. Evveli olan kudret ise mahlûk kuvvetidir. **Hâlik odur ki;** *kudreti nihayetsiz ve zatı ezelî ve ebedî ola.*